

Sortida d'estudi a Perpinyà

Narcís Rucabado i Franquesa

A cura de Joan Becat, consoci de la nostra Societat Catalana de Geografia i membre de l'Institut d'Estudis Catalans, tingué lloc el dissabte 23 del passat octubre, la sortida d'estudi de tardor a la ciutat de Perpinyà, capital del Rosselló i de tota la Catalunya del Nord.

Un bon nombre de socis i simpatitzants poguérem gaudir tant de les interessants lliçons pel que fa a la geografia, història, urbanisme, etc., i, per què no, del temps calorós, en aquesta visita a «Perpinyà la catalana», com es ressenya en els opuscles de propaganda turística.

Ja durant el viatge, el nostre consoci Joan Rebagliato, ens donà un seguit d'explicacions per a situar-nos històricament en el temps pel que fa a aquest cordó umbilical transfronterer que uneix la Catalunya del Nord amb el Principat i la resta del Països Catalans.

Joan Becat és catedràtic de geografia de la Universitat de Perpinyà i membre de l'Institut Català de Recerca en Ciències Socials —ICRECS— i aglutinador de diverses entitats i organismes a la Casa de Catalunya i dels Països Catalans, amb seu en aquesta Universitat i per tant la persona més coneixedora de tots els assumptes relacionats amb aquestes comunitats catalanes, de la seva problemàtica i molt especialment de la llengua de les comarques catalanes dintre de l'Estat francès, com també de l'occità. La trobada fou a la Casa de Catalunya, al campus universitari on ens donà ja una primera explicació sobre aquest conjunt d'organismes que aglutinen les relacions universitàries, lingüístiques, científiques i de recerca conjunta entre tos els Països Catalans.

Ens féu una breu ressenya de la ubicació de la Universitat en aquest indret, del seu urbanisme i de l'expansió de Perpinyà cap el sud, com també de la resta d'un biotop de vegetació de ribera i roureda, que cal defensar, pel que fa a aquesta vegetació natural que encara queda a redós de l'antic canal de rec que passa justament per darrera l'edifici de la Casa de Catalunya.

Després, còmodament asseguts a l'autocar, donàrem un tomb per la ciutat, per la part més moderna, situada fora de l'antiga muralla, amb explicacions puntuals sobre les noves rondes o bulevards, que segueixen el dibuix de les velles muralles derruïdes a començaments del segle actual.

Es feu un breu incís sobre l'arquitectura d'aquest barri i del canviant disseny dels edificis de nova planta.

Seguírem cap a Perpinyà nord, tot passant prop del barri de l'Alt Vernet, on poguérem constatar la nova expansió de cases o barris «socials» que d'antuvi ens recorden aquests barris marginals de Barcelona, amb manca d'equipaments i amb greus problemes humans de droga, atur i delinqüència. Per desgràcia ens fem consciència que arreu hi ha aquestes bosses de marginació difícils de resoldre amb la promptitud que tots voldríem.

Ens arribàrem prop de l'aeròdrom de Perpinyà, en un punt elevat, on el Dr. Becat, amb les seves entenedores explicacions, ens féu veure el greu problema que pot afectar a la ciutat i barris perifèrics, en cas de greus avingudes de la Tet, com ja s'ha donat el cas en darrers anys, però ara més agreujat per haver-se construït dins la zona d'inundació del riu, de la seva llera i terrasses veïnes, tant pel que fa a grans obres públiques d'autopistes, variants, ferrocarril i els seus talussos, com també dels nous edificis dels bombers i protecció civil, que en cas de grans riudades farà canviar la dinàmica del riu i podrien ser causa de grans catàstrofes per la difícil evacuació i drenatge de les aigües. Altres informacions foren relacionades sobre el sòl urbà i agrícola d'aquesta zona perifèrica.

Seguírem cap a Sant Esteve del Monestir (o de la Tet), dins l'àrea d'influència de Perpinyà, per tal de completar la visió d'aquest greu problema en aquest indret, on s'ha modificat la dinàmica del riu, amb el seu «auto nettoyage» que pot ser també altre possible causant d'aquestes probables destrosses tant personals com materials en moments de grans robinades. Recordem els aiguats de l'any 1940 i posteriors i de les seves desgraciades conseqüències.

De nou a la capital, donàrem un tomb pel barri de la Garrigola i la seva zona industrial, principalment del Mercat Internacional de Sant Carles, importantíssim centre de recepció, distribució i exportació de cereals, fruites i verdures, procedents d'aquesta zona del Rosselló i pobles veïns d'Espanya, Portugal i nord d'Àfrica, cap als mercats francesos i a altres països d'Europa. Quedàrem admirats de les explicacions donades sobre aquest indret i de la gran estació ferroviària de mercaderies de Perpinyà-Roselló. Certament molts ignoràvem l'enorme moviment de camions i la infraestructura de tot tipus que comporta aquest enorme mercat.

El dinar el férem al «Palmarium», restaurant modernista, construït sobre la Bassa, el riu que passa pel mig de la ciutat, canalitzat modernament en tot el sector urbà.

A la tarda, férem breu passeig a peu per la vora de la Bassa, encara guiats per Joan Becat, fins al Castellet, tot aprofitant les humorístiques explicacions i anècdotes adreçades al que fou governador d'aquest Departament, sobre la ridícula diem-ne «guerra de les banderes».

Arribats al Castellet, antiga porta de Na Blanca o de Vernet, a la cruïlla de la ciutat vella i la ciutat nova, per tal de continuar la breu visita, a peu, pel centre històric de la ciutat, ara, guiada per Ramon Sala, catedràtic de geografia de la Universitat de Perpinyà, membre de l'ICRECS, regidor de l'Ajuntament i responsable del patrimoni. Ramon Sala, bon coneixedor de la història de la ciutat, ens donà, per a començar, davant del Castellet, una breu ressenya de la història i de la llegenda d'aquesta porta de la vila, posteriorment presó i ara seu del molt interessant Museu d'Arts i Tradicions Populars del Rosselló, anomenat la Casa Pairal.

El ràpid recorregut —ja que el temps no té ni amics ni parents— ens portà a veure la Llotja, Casa de la Ciutat, Palau de la Generalitat, amb interessants explicacions de cada lloc i sobre la projectada restauració d'aquest conjunt històric i monumental en vistes al nou 2000.

Pels carrers de la Barra (farà referència a la «cana» de Perpinyà=1.982 m com a mida oficial utilitzada per a amidar roba?, seria interessant saber-ho), ja que per aquest barri hom pot constatar els noms del carrer que fan referència a antics gremis i comerciants. Següirem pel carrer de Mercaders cap a Sant Joan Vell —església romànica del 1025, en restauració, predecessora de l'actual catedral de Perpinyà—, on poguérem contemplar des del defora el detall de l'escultura romànica de la portada principal, amb la imatge de l'arc i dues làpides sepulcral del segle XIII que envolten la portada sud. Dins l'actual catedral de Sant Joan, construïda a partir del 1324, amb única i ampliada nau de grans dimensions, visitàrem la capella de la Mare de Déu dels Còrrecs, talla romànica del segle XIII, tradicionalment invocada contra l'esterilitat, que ocupa l'absidiola sud del transsepte de l'antiga església de Sant Joan Vell, i forma la base del campanar de la catedral de Sant Joan.

Férem una ràpida visita a l'interior i en una capella lateral admiràrem la talla de Crist, conegut com el Crist Devot, de Perpinyà.

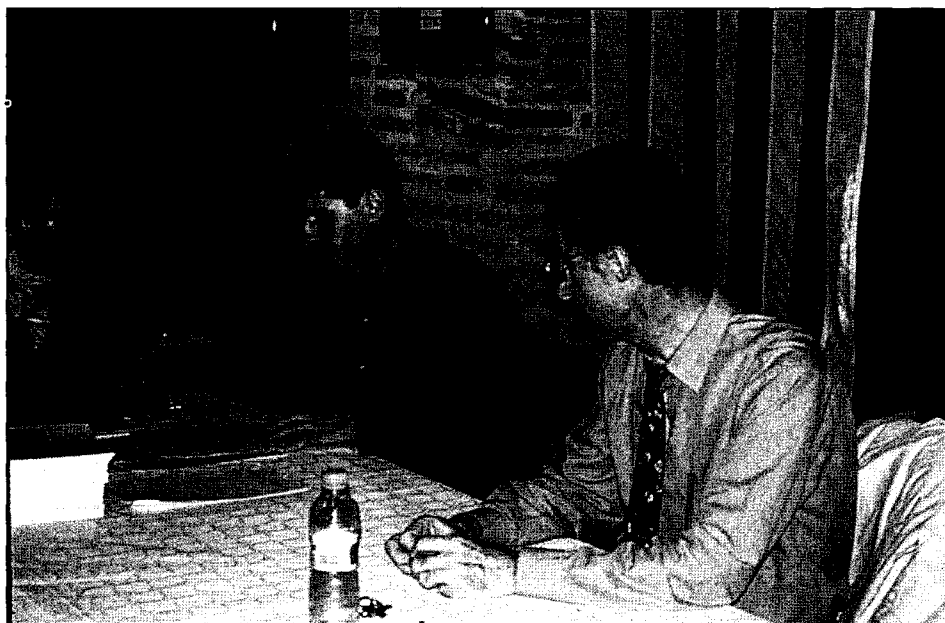
No deixàrem de veure el «Campo Santo» a l'ombra de la catedral de Sant Joan on es troba l'únic claustre cementiri de França. Està format per quatre galeries, llargues successions de pòrtics gòtics de marbre blanc. L'any 1900, després de nombrosos treballs, per enderrocar les casernes que hi foren construïdes el «Campo Santo», és recuperat i s'obre al públic.

Ací hem acabat la ràpida visita a un petit espai del barri històric, ja que el temps no dóna més de sí per tal de complir el programa establert.

Ens dirigírem a la sala d'actes de la Casa Pairal, a l'edifici del Castellet, on tingué lloc la sessió acadèmica. La primera part a cura de Joan Becat, sota el tema *La toponímia catalana i els mapes de l'IGN* i la segona part a cura d'Alà Baylac-Ferrer, professor d'institut afectat al departament de català de la Universitat i president de la Federació d'Entitats Catalanes de Catalunya Nord, que versà sobre *Perpinyà la catalana, els noms dels carrers i l'acció escolar*.

Com podeu comprendre, tant per les persones conferenciants, com pels temes tocats, fou una magnífica cloenda de la jornada d'estudi que ens deixà a tota la concurrència sorpresos i admirats del treball que es fa dins el camp de la normalització del català, en els mapes, cadastre, noms de carrers i publicacions en català i del sentiment que arrela i s'espandeix pel que fa a la identitat de poble català, però dins l'Estat francès.

El nostre president va agrair amb sentides paraules l'acollida dispensada en aquesta troba i per les magnífiques lliçons rebudes de Joan Becat, Alà Baylac i Ramon Sala. A tots, moltes gràcies.

Sala d'Actes del Castellet. Parlament d'Alà Baylac-Ferrer.

Lliçó de Ramon Sala.

lliçó de Joan Becat. Al fons, massís del Canigó.

Sala d'Actes del Castellet. Parlament de Joan Becat.

Lliçó de Joan Becat, prop de l'aeròdrom de Perpinyà.